

Chester
Colonia
Romanorum.

The Ro-
wes.

Circiter
an. 960.

Ecclesia
restaura-
ta.
Glaber
Rodol-
phus.

raconensi à Legionè VII Germanica regnum nunc Leon dicitur, & Legionem xx, quam Britannicam, Valentem Victricem, atque Valeriam Victricem alii falso dicunt, hac in urbe egisse Ptolemæus, Antoninus, & Septimii Getæ nummus antiquus comprobent, è quo hanc etiam Coloniam fuisse constat: inscribitur enim in parte averfa COL. DIVANA LEG. XX VICTRIX. Romanæ autem magnificentie argumenta nunc supersunt pauca præter pavimenta tessellata, superiori ætate plurima exhibuit, quod suis verbis Ranulphus hujus urbis monachus è suo Polychronico tibi dicit, *Via sunt hic subterranea lapideo opere mirabiliter testudineata, triclinia concamerata, insculpti lapides prægrandes antiquorum nomina præferentes, hic & numismata Iulii Caesaris, aliorumque illustrium inscriptione insignita quandoque sunt effossa.* & Rogerus Cestrensis in Policratice, *Intuenti fundamenta lapidum in vis enormium videretur potius Romano, sive giganteo labore quam Britannico sudore fundata.* Urbs hæc quadrata forma, mœnibus, quæ duo plus mill. pass. ambitu colligunt, includitur; xi parochiales Ecclesias numerat, castrum eminet prope flumen à Comitibus constructum, ubi fora Palatinatus, & *Affisa*, (quas vocant) bis quotannis habentur. Aedificia sunt nitida, & projectis mœnibus porticus utrinque per primarias plateas ducunt. Sed rebus secundis non perpetuo tenore usæ est, primum ab Egfrido Nordanhumbrio, inde à Danis excisa, restaurata tamen ab Ædelfleda Merciorum Domina, statimque Eadgarum Regem de Britannicis principibus pompa magnifica triumphantem vidit. Ipsum enim triumphali navicula ad proram sedentem Kinnadius Rex Scotorum, Malcolinus Cimbrorum, Maconus Manniæ & Insularum, omnesque Walliæ principes in fidem adacti, quasi remiges remis incumbentes per *Devam* fluvium læto spectaculo duxerunt. Insequente tempore, circa annum reparatae Salutis *CD LXXXVIII*, cum pia æmulatione, ut inquit ille, *Ecclesiarum basilica decentiore forma exurgerent, & orbis Christianus quasi excutiendo semet, rejecta vetustate passim candidam Ecclesiarum vestem indueret, Ecclesiam quam Leofricus Comes in honorem Werburgæ virginis posuerat, Hugo primus è Normannico genere Cestriæ Comes restauravit, & authore Anselmo, quem è Normannia evocarat, monachis concessit.* Nunc vero Henrici III Germaniæ Imper. sepultura, quem abdicato imperio heremiticam hic vitam duxisse ajunt, & Episcopali sede celeberrimum. Quam statim à Normannica victoria Lichfeldensis Episc. Petrus à Lichfeldia huc transtulit, sed ea ad *Conventriam*, & postea ad sedem suam pristinam reducta, *Deva* diu hac dignitate viduata jacuit, donec patrum memoria Henr. VIII exturbatis monachis Præbendarios instituerit, & denuo Episcopum restituerit, cui hunc agrum, Lancastrensem, Richmondiam &c. subjecit, & in jurisdictione Archiepiscopi Eboracensis esse iussit. Verum ad vetustiora gradum referamus. Cum jam templum conditum esset, Normannici Comites mœnia, & castra adjecerunt. *Vri enim Episcopus tenuit de Rege quod ad suum pertinet Episcopatum* (sic enim legitur in libro, quo Angliam censuit Guilielmus Magnus) *ita totam reliquam civitatis partem Comites cum suis hominibus de Rege tenuerunt.* *Geldabat autem pro L. hidis, erant domus CCCCXXXI, quæ geldabant, Monetarii autem septem. Quando Rex ipse ibi veniebat reddebat ei unaquaque Carrucata CC Hesthas, & unam cunam plenam cervisie, & unam butyri ruscam.* Et ibidem, *Ad murum civitatis & pontem reedificandum de unaquaque hida Comitatus unum hominem venire præpositus edicebat. Cujus homo non veniens Dominus ejus XL solidos emendabat Regi & Comiti.* Si velitationes inter Wallos & Anglos primis Normannorum temporibus, incurfiones, excursiones, suburbii de *Hanbrid*, ultra pontem iterata incendia, unde *Treboeth Wallis*, id est, *Oppidum incensum* dicitur, & murum è Wallorum craniis longe ibi ductum sigillatim persequeret, mei oblitus in Historicorum messem falcem immittere viderer. Iam inde vero in primis floruit *Cestria*, Comitatumque per se incorporatum Rex Henricus VII instituit. Nec quicquid abest, quod in florentissima civitate desideretur, nisi quod Oceanus molendinis quibusdam in *Deva* alveo quasi succensens se sensim subduxerit, nec civibus, ut pridem, portus opportunitatem præbeat. Longitudinem gradibus xx, scrup. xxiii, Latitudinem gradibus liii, scrup. xi, definitam habet. Si plura de hac urbe desideres hæc habe ex Luciano illo Monacho qui ante annos fere quingentos vixit, *Primo videndum quod Cestria, quæ edificatur ut civitas, cujus positio in viciat aspectum, quæ in Occiduis Britannia posita legionibus ex longinquo venientibus receptoria quondam ad repausandum fuit: & Romanis ut servent limitem imperii, claves, ut ita dixerim, Hibernorum custodire sufficit; nam contra aquilonare cornu Hiberniæ opposita non tam crebro quam continue ob causas meantium & commoda mercium diversarum, velis aptatis viam aperit cursibus navium atque nautarum. Dumque in Orientem protendit intuitum, non solum Romanam ante se cathedram & imperium, verum & orbem prospicere universum: ut tanquam spectaculum proposita sit obrutibus oculorum. Fortia facta, series longissima rerum, & quicquid in orbe, quibusque personis, locis, temporibus bene gestum etiam cognoscantur, quod male actum etiam caveatur. Quæ à ventis quatuor portas quatuor habens ab Oriente prospectat Indiam, ab Occidente Hiberniam, ab Aquilone majorem Norveciam, à Meridie eam quam divina severitas ob civiles & naturales discordias Britannis reliquit angustam angustiam. Quæ olim disidiis & odiis amaris Britanniam in Angliam mutaverit, & quibus adhuc moribus fulgeant qui vicinantur eis cum lachrymis legunt. Habet præterea nostra Cestria ex Dei munere ditantem atque exornantem annem, secus urbis muros pulchrum atque piscosum & à Meridiano latere receptorium navium ab Aquitania, Hispania, Hibernia, Germania venientium, qui (remige Christo) per laborem & prudentiam mercatorum bonis pluribus reparant & reficiunt urbis finem, ut modis omnibus consolati per gratiam Dei nostri etiam frequenter, uberius & profusus bibamus vinum: quoniam illa regionum loca gaudent proventibus vinearum. Præterea reumate quotidiano non cessat eam revisere maris patentissima plenitudo, quæ apertis & opertis latissimis arenarum campis indesinenter grate vel ingræte aliquid mittere vel mutare consuevit, & suo accessu vel recessu afferre quippiam vel auferre.*

Ab urbe in Circium procurrat laxior Cherfonesus hinc Deio æstuario, illinc Merseio conclusa, nos *Virall*, Britanni, quod angulus sit, *Kill-gury* Virall. vocant: olim tota saltuosa & inculta fuit, ut perhibent incolæ, sed *Defforestavit* Edwardus Tertius.